

Burza srozumitelně:

MONEY MANAGEMENT A RISK MANAGEMENT

Poznejte principy úspěchu na burze
a staňte se konzistentními obchodníky!

Připravil kolektiv Finančník.cz

www.financnik.cz

MONEY MANAGEMENT A RISK MANAGEMENT

www.financnik.cz

Poznejte principy úspěchu
a staňte se konzistentními obchodníky!

Autoři:

**Petr Podhajský
Tomáš Nesnídal**

Spoluautor:

Ľubomír Zamec

**2011(c)Centrum finančního vzdělávání, s.r.o.
www.financnik.cz**

Tajemství bohatství ve spekulacích tkíví v tom, jak spravujeme své peníze, nikoliv v kouzelném systému nebo alchymistickém tajemství. Úspěšný trading vydělává peníze; úspěšný trading spolu s náležitým money managementem dokáže nahromadit nezměrné bohatství.

LARRY WILLIAMS

Prvním cílem money managementu je zajistit přežití. Musíte se vyhnout riziku, které by vás mohlo vyřadit ze hry. Druhým cílem je vydělávat stabilní míru výnosů a třetím cílem je získávat vysoké výnosy – ale přežití přichází jako první.

ALEXANDER ELDER

Bez dobrého money managementu nemůžete v tomto byznysu nikdy vydělávat. Trading bez money managementu je jako automobil bez oleje. Sice s ním kousek popojedete, pak ale náhle zastavíte a skončíte.

MIKE DASK (MPLAY)

Prohlášení o riziku:

Upozornění. Všechny informace zveřejněné v této publikaci jsou určeny výhradně ke studijním účelům a neslouží v žádném případě coby konkrétní investiční či obchodní doporučení. Autoři publikace ani spoluautor nejsou zodpovědní za konkrétní rozhodnutí jednotlivých obchodníků.

Obchodování a investování s finančními instrumenty (a komoditami obzvláště) je vysoce rizikové. Rozhodnutí obchodovat s komoditami a akciemi je odpovědností každého jednotlivce a jedině on sám nese za svá rozhodnutí plnou odpovědnost. Nikdy se nepouštějte do obchodů, jejichž podstatě plně nerozumíte.

PŘEDMLUVA	7
JAK POUŽÍVAT TUTO PUBLIKACI	8
STANOVENÍ A KONTROLA RIZIKA.....	12
I. KAPITÁL.....	13
I. 1. ROZLOŽENÍ RIZIKA.....	13
I. 2. VELIKOST ÚČTU	14
I. 3. FINANČNÍ REZERVY	21
I. 4. NÁKLADY NA TRADING.....	23
II. STOP-LOSS (SL).....	27
II. 1. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VĚC VE VAŠEM OBCHODOVÁNÍ	27
II. 2. STANOVENÍ NEJVHODNĚJŠÍHO STOP-LOSSU.....	33
II. 3. UMISŤOVÁNÍ STOP-LOSSU.....	37
II. 4. URČENÍ FIXNÍHO STOP-LOSSU POMOCÍ ANALÝZY MAE/MFE.....	41
II. 5. VYLEPŠUJTE SVŮJ SYSTÉM O NORMALIZOVANÝ RISK.....	43
II. 6. DENNÍ A TÝDENNÍ CÍLE V TRADINGU	46
II. 7. UKONČENÍ OBCHODNÍHO DNE PODLE PRAVIDEL.....	49
VÝSTUPY A POTENCIÁL – EFEKTIVNÍ ŘÍZENÍ RIZKU	54
III. SYSTEMATICKÉ VÝSTUPY – NEJDŮLEŽITĚJŠÍ SOUČÁST ÚSPĚCHU	55
III. 1. ŘÍZENÍ VÝSTUPU.....	55
III. 2. NEJVHODNĚJŠÍ PŘÍSTUP.....	57
III. 3. RŮZNÉ VÝSTUPY PODROBNĚJI	60
III. 4. ALTERNATIVNÍ VÝSTUPNÍ METODY	65
IV. RISK REWARD RATIO.....	72

IV. 1. POTENCIÁL ZISKU VERSUS RIZIKO.....	72
IV. 2. NÁSTROJE ODHADOVÁNÍ POTENCIÁLU.....	77
IV. 3. RRR A BOD „ZLOMU“	85
JAK NA LEPŠÍ PROFITY A EFEKTIVNĚJŠÍ OBCHODY.....	88
V. VELIKOST POZICE / POČET KONTRAKTŮ.....	89
V. 1. PODMÍNKY PRO PŘECHOD NA VÍCE KONTRAKTŮ	89
V. 2. HLEDÁNÍ OPTIMÁLNÍHO MODELU POSITION SIZINGU.....	92
V. 3. FIXED FRACTIONAL MODEL	95
V. 4. FIXED RATIO MODEL.....	99
VI. VÝKONNOST A ROBUSTNOST SYSTÉMU – DALŠÍ ASPEKTY MANAGOVÁNÍ RISKU.....	104
VI. 1. DIVERZIFIKACE OBCHODNÍCH SYSTÉMŮ	104
VI. 2. MONTE CARLO SIMULACE.....	112
VI. 3. VIZUÁLNÍ STABILITA.....	119
VI. 4. PERFECT PROFIT.....	123
VI. 5. WALK FORWARD ANALÝZA.....	126
VI. 6. MARKET SYSTEM ANALYZER.....	132
RADY KE ZLEPŠENÍ.....	135
VII. DOPORUČENÍ PRO VAŠE ÚSPĚŠNÉ OBCHODY	136
VII. 1. OBCHODUJTE MÉNĚ, VYDĚLÁVEJTE VÍCE	136
VII. 2. OBCHODOVÁNÍ S KAIZEN 改善	139
VII. 3. KLOUZAVÝ PRŮMĚR NA EQUITY KŘIVCE	142
VII. 4. STRESS-FACTOR TEST.....	144
VII. 5. SKVĚLÝ UČITEL TRADINGU? – VAŠE VLASTNÍ ZTRÁTY	148
ZÁVĚR.....	152

APPENDIX: DOPORUČENÁ LITERATURA	154
Prosíme, ČTĚTE – velmi důležité!.....	155

Obchodování bez money managementu a risk managementu znamená totéž, jako byste hráli ruletu. I když se vám to na první pohled nebude zdát, vždy budou šance proti vám. Čas od času se vám možná povede nějaký ziskový obchod, který však nebyl úspěšný díky vaší skvělé intuici či nadání „vidět do budoucna“, ale ve většině případů to byly jen hrátky náhody a štěstěny. Obchodování založené na „tušení něčeho“ vede do záhuby. Pokud chcete skákat padákem, aniž byste si před startem letadla sami zkontrolovali, zda je vše správně upevněné a funkční, můžete si být jisti, že vás těsně před seskokem zaplaví enormní adrenalin, protože nebudete vědět, jestli dopadnete na zem v pořádku a zda se něco nepokazí. Takové hazardování však nemá nic společného s lidským rozumem. Je to jen nacházení vzrušení a překonávání vlastních hranic, kdy vám ještě tělo dovolí konat. Každý zodpovědný člověk se přece předem ujistí, že zná alespoň většinu míst ve výstroji padáku, která by mohla způsobit nepříjemnosti, a vyvarovat se tak neočekávaným událostem. V přeneseném významu totéž platí i v tradingu. Money management a risk management jsou vašimi pojistkami a poznáním, jak přežít v trzích.

Není žádným tajemstvím, že se hodně lidí od někoho doslechne, jak úžasné a jednoduché je vydělávat peníze v trzích bez jakékoli námahy. Že stačí mít pouze dostatek peněz na otevření účtu u brokera, sehnat si od známých nebo přes internet obchodní systém, denně udělat pár kliků myší a peníze se budou sypat na náš účet, jako bychom vychytrale natrefili na „oslíka otřes se“. Opak je však pravdou a člověk ztratí všechny peníze tak rychle, že se z toho bude hodně dlouho vzpamatovávat. Z tohoto důvodu chceme na vás apelovat.

Největší mýlkou je učit se z vlastních chyb. Proč ale nevyužít chybných činů jiných a nepoučit se z nich? Proč nezužítkovat jejich čas, znalosti a zkušenosti pro vlastní prospěch a další vzdělávání? Čas, který nám byl dán a který nám ještě zůstává v našem životě, je nejdražší komoditou na světě. Nenechte se vtáhnout do lehkovážného rozhodnutí obchodovat bez tréninku a doslova naslepo. Čas, který strávíte studiem této publikace, se nedá srovnat s tím, který byste věnovali učení z vlastních chyb! Neváhejte a využijte tohoto daru. Stejně jako běžci maratonu nemohou uspět a vyhrát v závodě, pokud alespoň několik měsíců či let netrénovali a tvrdě se nepřipravovali. Proto vám doporučujeme kvalitní přípravu a tato publikace vám v ní zajisté pomůže. Kdo bude chtít, ten by si zde měl svoji cestu najít. Přejeme všem hodně trpělivosti a vytrvalé práce na cestě za vytouženým životem.

Kolektiv autorů serveru Finančník.cz

Cílem tohoto e-booku je ukázat a naučit obchodníky správně a efektivně řídit svůj kapitál. Je to jedna z nejdůležitějších věcí v tomto „uměleckém“ oboru, díky které zůstanete spekulantem i po několika neúspěšných obchodech za sebou, ba co více, pokud budete dodržovat zásadní principy popsané v této elektronické publikaci, můžete začít konzistentně vydělávat. Předpokladem pro zvládnutí úspěšného obchodování je však znalost psychologie obchodování, která spolu s money managementem a risk managementem tvoří základní kámen úspěšného tradingu. Proto všem, kteří nemají dostatečné zkušenosti, doporučujeme publikaci „Kompletní průvodce psychologie obchodování“, kterou lze zakoupit na www.financnik.cz.

Existuje celá řada přístupů k money managementu a risk managementu. Snažili jsme se shrnout ty nejdůležitější a nejpodstatnější zásady, které by vám mohly ukázat cestu a pomoci k úspěšnému tradingu. Základem všeho je ale správný přístup k vlastnímu rozvoji a studiu, z čehož vychází i dostatečná příprava. Pokud s tradingem začínáte, naučte se co nejlépe pracovat s informacemi tak, abyste byli vždy schopni se k nim kdykoliv vrátit a navázat na ně. Pokud budete zkoumat obsah této elektronické knihy, vytvářejte si poznámky a zapisujte si každou myšlenku, která vás při čtení napadne. Výpisky si ideálně spojíte do nějakého komplexnějšího deníku, abyste se v nich byli schopni orientovat, protože nikdy nevíte, co vás při zpětné analýze vašich nápadů může do budoucna pozitivně ovlivnit a nastartovat.

Tato elektronická publikace je strukturovaná od naprostých základů money managementu a risk managementu až po složitější principy a metody založené na správném přístupu optimalizace a navyšování pozic, díky kterým můžete pohádkově zbohatnout a díky nimž již mnoho traderů zbohatlo. Money management a risk management skrývá několik velmi důležitých aspektů, které vám otevrou bránu k úspěšnému tradingu. Hned na začátku cesty stojí kontrola a řízení riziku, jejichž podstata spočívá v tom, jak se vyhnout potenciálním „výjimečně obrovským ztrátám“ na vašem účtu. To proto, že by vás jediná velká ztráta mohla vyřadit ze hry, a tak jediným způsobem ochrany je vždy počítat s předem stanovenou ztrátou a zahrnout ji do rizika. Ano, je třeba si to uvědomit a hluboce vrýt do svého podvědomí. Naučte se obchodovat pro zisk, ale také pro pocit, že vše, co děláte, máte plně pod kontrolou, a víte, co a kolik riskujete. Další důležitá oblast je řízení potenciálu. Na něm totiž závisí, za jakou očekávanou odměnu (profit)

podstoupíte riziko ztráty. Jednoduše řečeno, vždy byste měli očekávat, že dostanete za váš risk „dobře zaplacenou“. Zapamatujte si, že jediné, co na trhu můžete skutečně kontrolovat, je risk. Příkladáme tomu zásadní důležitost.

Spousta začínajících obchodníků vystupuje z trhu předčasně a raději inkasuje drobné zisky jen proto, aby měli jistotu, že vůbec něco inkasují. Drobné zisky pak nikdy nemohou stačit na pokrytí řady ztrát, natož tak na pořádné profity. Nejlepší obchodníci vědí, že není nic důležitějšího než „zbavovat se ztrátových obchodů co nejdříve a ziskové obchody nechat růst co nejdéle“. Stanovení výstupních technik je pro profitabilní obchodování zcela kriticky důležitá vlastnost.

Pro pokročilejší obchodníky však představuje money management a risk management ještě více. Pro ty, kteří od tradingu očekávají vyšší zisky a to „pravé obchodování“, je rovněž důležité řízení velikosti pozice (tzv. position sizing). Je to část money managementu, která funguje na principu zvyšování množství kontraktů, když vyděláváte peníze, a naopak snižování, když ztrácíte. Není to ale vše. Pro stabilní výsledky je třeba brát v úvahu také testy robustnosti, jako jsou Monte Carlo analýza a Walk Forward analýza, rovněž patřící k správnému risk managementu. Tyto testy vám poskytují reálný pohled na výkonnost vaší strategie – optimalizaci, posouzení robustnosti, nebo přeoptymalizaci strategie a jejich schopnost přizpůsobit se měnícím se trhům. Pojdte se ale nyní podívat na sedm důležitých částí tohoto e-booku v kostce: ancnik.cz

I. KAPITÁL

Stanovení velikosti základního kapitálu, se kterým začnete obchodovat, je podle našeho názoru naprostou alfa a omegou správného přístupu k trhům. Risk přitom můžeme jako jedinou proměnnou řídit správnou velikostí účtu – risk tak přímo ovlivňuje velikost potřebného kapitálu. Tato úvodní část vás obeznámí s tím, jaké jsou základní body při posuzování vhodného kapitálu do začátku obchodování, jak je nesmírně důležité vytvářet určité finanční rezervy v případě ztrátových měsíců a jak posuzovat veškeré náklady na obchodování ve vztahu k velikosti účtu a celkovému riziku.

II. STOP-LOSS (SL)

Nikdo nemůže v trzích vydělat, aniž by riskoval. Chcete-li se stát úspěšnými obchodníky, musíte risk kontrolovat. V zásadě platí, že v trhu můžete ztratit tolik, kolik si sami povolíte. Kontrola rizika se dá uskutečnit prostřednictvím stop-lossu. V druhé části se na praktických ukázkách naučíte, co je to stop-loss, jak správně

stanovit nejvhodnější stop-loss a kde ho do trhu umisťovat. Další souvislost se stop-lossem, které musíte věnovat pozornost, je metoda stanovení denních a týdenních cílů a určení pravidel pro ukončení obchodního dne.

III. SYSTEMATICKÉ VÝSTUPY – NEJDŮLEŽITĚJŠÍ SOUČÁST ÚSPĚCHU

Umění vybírat včas své profity je další velmi důležitá součást úspěšného obchodníka. Každý, kdo kdy zkusil alespoň papírově obchodovat, určitě již poznal klasickou situaci: Právě jste vystoupili z obchodu se ziskem. Máte dobrý pocit, že se obchod povedl, pouze však do momentu, než se ukáže, že trh nakonec vystoupal ještě alespoň 3x výše, než byl váš původní výstup. Zatímco jste mohli vydělat 3000 USD, vydělali jste pouze 1000 USD. Jak tedy na to? Vše se dozvíte v části s názvem „Systematické výstupy – nejdůležitější součást úspěchu“, v které se naučíte, jaké jsou obvyklé, ale i alternativní způsoby vystupování z trhů.

IV. RISK REWARD RATIO (RRR)

V rámci posunu v tradingu je potenciál obchodu další věcí, na kterou byste měli hledět kdykoliv, když vstupujete do obchodu. V této části vám ukážeme, jaké jsou dostupné techniky výběru potenciálu a jak se čím dál tím více posunout k menší denní frekvenci obchodů, ale větším průměrným profitům. Víte, co se stane, když správně snížíte počet vašich obchodů? Nežádka tím zvýšíte profitabilitu! Praktické ukázky vám tuto část úspěšného managementu blíže ozřejmí a ukážou, jak posuzovat vstup do obchodu z pohledu risk reward ratio.

V. VELIKOST POZICE / POČET KONTRAKTŮ

Při obchodování dospějete do stavu, kdy zjistíte, že pokud chcete skutečně vydělat nemalé peníze, musíte se naučit obchodovat s navyšováním pozic nebo počtem kontraktů. V páté části se tedy dozvíte, jaké jsou základní podmínky pro přechod na více kontraktů a co je to a jak hledat optimální model position sizingu. V této části se taky naučíte používat vzorce známých modelů position sizingu v praxi, s pomocí kterých udělal Larry Williams z 2000 USD více než 40 000 USD, z 10 000 USD více než 110 000 USD a nakonec 1 100 000 USD!

VI. VÝKONNOST A ROBUSTNOST SYSTÉMU – DALŠÍ ASPEKTY MANAŽOVÁNÍ RISKU

Každý obchodník má stejný cíl – nejen dosáhnout stavu, kdy bude jeho obchodování profitabilní, ale také, kdy bude jako obchodník maximálně stabilní. To znamená co nejvíce vyhlazená equity křivka s minimem drawdownů. Dopracovat se k takovému cíli není snadné. Nejjednodušším způsobem je začít od kvalitní diver-

zifikace a následné analýzy robustnosti. Tyto důležité aspekty, které rovněž patří k risk managementu, vám ukážou cestu k dosažení robustnosti a je jim věnovaná celá šestá část. V ní se dozvíte, jak je to s diverzifikací obchodního systému, jakým způsobem a kde testovat robustnost, co představují pojmy vizuální stabilita a perfect profit a jak důležité je umět analyzovat systém prostřednictvím Monte Carlo a Walk Forward analýzy.

VII. DOPORUČENÍ PRO VAŠE ÚSPĚŠNÉ OBCHODY

Závěrečná část je věnovaná radám a tipům, které vám pomůžou nahlížet na risk management a money management z jiného, naprosto důležitého úhlu. Zde se dozvíte, jak je nesmírně důležité dodržovat pravidlo „Obchoduj méně a vydělávej více“, co vyjadřuje klouzavý průměr na equity křivce a jak s její pomocí můžete snížit výraznou část potenciálního drawdownu a „vyhladit“ své obchodní výsledky. Není to zdaleka vše. Dozvíte se, jak vám stress-factor test může pomoci při výstupech, jak s pomocí drobné změny nebo přidání drobných detailů zvýšit efektivitu a celkový profit a jak nahlížet na ztráty a jejich kontrolu.

ČÁST 1.

STANOVENÍ A KONTROLA RIZIKA

Nic na světě není důležitější než vaše peníze. Bez nich totiž nebudete schopni existence. Je to pravda, která se možná mnoha lidem líbit nebude, ale je to tak. Bohužel naše životy závisejí na finančním základě; ať jste bohatí nebo chudí, vaše počínání je vždy ovlivněno výší vašeho účtu. Berte to jako fakt a nehleďte na to z jiného úhlu. Do tradingu nepatří pohled skrze jiné společenské hodnoty. Trading je boj o přežití. Boj o vaši vlastní existenci a budoucnost. Abyste uspěli, musíte se hned na začátku naučit správně řídit svůj majetek. Pokud totiž jednou vstoupíte do rozbouřených vod obchodování, není nic těžšího než se neutopit a vůbec se naučit plavat. Máme však pro vás dobrou zprávu: Pokud budete správně řídit váš vstupní kapitál, máte šanci se neutopit, i kdybyste měli ten nejméně ziskový obchodní systém na celé zeměkouli. Pro úvodní část jsme tedy logicky vybrali několik praktických rad, které vám postupně blíže představíme a které vám ukážou, jak řídit váš kapitál ve vztahu k možnému riziku a ztrátě.

www.financnik.cz

I. 1. ROZLOŽENÍ RIZIKA

Řízení peněz neboli anglicky právě ono magické spojení money management je skutečně pojem velmi široký a pro někoho i relativně abstraktní. Pokud bychom začali s „výukou“ money managementu v reálném životě, tak bychom zadali za domácí úkol, že by si každý měl do jednoduché tabulky sepsat veškeré příjmy, které každý měsíc plynou do jeho pokladničky (výplata, přídávky atd.). Dále by si měl udělat jednoduchou tabulku výdajů a do ní si rozepsat nejprve základní nezbytné položky (nájem, energie, služby atd.) a pak běžné denní výdaje (kupování jídla, občerstvení atd. – tj. jednoduchými počty dojít k tomu, kolik peněz na den si můžeme dovolit utratit). Pokud z našich kalkulací zbude něco navíc, měli bychom si utvořit rezervu (a do takové rezervy by se mělo přispívat pravidelně). A pokud stále něco zbývá, tak se můžeme rozhodnout, že si například zajdeme v měsíci párkrát na lepší večeři. Každému to, co je mu vlastní.

Naprosto stejný základní princip příjmů a výdajů funguje v tradingu. Myšlenka je zde opět shodná – nutnost kontrolovat, kolik proudí na náš účet a kolik z našeho účtu odchází, a na základě těchto informací dělat rozhodnutí o tom, co si můžeme dovolit, a co ne. Představte si následující situaci převedenou do reálného života: Vaše měsíční výdaje jsou několik měsíců po sobě vyšší než obvykle a zároveň vám zaměstnavatel sníží na stejnou dobu plat o jednu čtvrtinu. Co půjdete udělat? O to více utrácet, nebo se raději na nějakou dobu uskromníte, abyste toto horší období přežili „ve zdraví“? Rozumný člověk sáhne po variantě 2, protože to je to jediné správné racionální rozhodnutí – pokud máme dostatečný pud sebezáchovy. Zajímavé je, že taková životní situace je většině lidí poměrně jasná a zřejmě by většina i zareagovala správně a racionálně, přesto když dojde na trading, tak se mnoho lidí začne v podobné situaci chovat přesně obráceně – v době ztrát a v časech, kdy se jim nedaří, začínají obchodovat o to agresivněji, nebo dokonce ještě ke všemu navyšovat své pozice!

Pokud bychom tedy měli definovat první okruh pojmu money management neboli řízení peněz, zněla by definice asi takto:

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: V naprostém základu je money management sledování příjmů a výdajů. Pokud se naše příjmy zvyšují (v obchodování se**

nám daří a na náš účet tečou peníze), můžeme si dovolit i vyšší výdaje (tj. zvyšovat naše pozice – což bychom také dělat měli). Pokud naopak naše příjmy klesají, musíme také snižovat naše výdaje (tj. snižovat naše pozice).

Samozřejmě slovo „výdaj“ zde není zcela přesné, protože samotná pozice nemůže být chápána jako výdaj, ale spíše jako risk, který se může proměnit v zisk, ale samozřejmě také ve ztrátu – tj. v přeneseném slova smyslu ve „výdaj“. Proto je logické, že nebudeme riskovat více než obvykle, když zrovna nemáme na účtu dostatek peněz. V rámci tohoto základního pravidla můžeme najít další podstatný fakt, který je dalším důležitým okruhem money managementu. A to že nikdy nepoužijeme celý náš rozpočet (nebo jeho většinu) na jedinou věc.

- ✓ ***ZAPAMATUJTE SI: Nikdy nemůžeme použít celý příjem (nebo jeho většinu) na jedinou věc (na jediný obchod), pokud máme ještě další platební závazky (tj. pokud ještě chceme dále pokračovat v našem obchodování).***

Řekněme, že jste právě dostali na účet výplatu. Pokud jste racionálně uvažující zodpovědný jedinec, pak víte, že z této výplaty musíte vydržet do příštího měsíce a za celý měsíc musíte pokrýt velkou řadu různých a nutných nákladů. Proto byste asi jenom stěží v den výplaty šli a koupili si za 75 % veškerého platu novou sedací soupravu. Po zbytek měsíce byste totiž možná ještě zaplatili část nájmu, ale už by vám nezbylo na energie, na služby, ba dokonce ani na jídlo. Přesto se někteří začínající obchodníci chovají přesně takto: Při svém prvním obchodu „vsadí“ 75 % svého kapitálu právě na jediný obchod a předpokládají, že takový vyjde. Většinou však jako naschvál nevyjde, a tak tito obchodníci již po prvním obchodu nemají na „jídlo“ a „umírají hladu“ (tj. nemají již peníze na další obchod, nemohou pokračovat, takže skončili). Takoví lidé pak chodí a rozkřikují, jak je obchodování riskantní a nebezpečné. Je to však totéž, jako by tito lidé v den výplaty utratili 75 % platu, po zbytek měsíce museli žít na ulici a škemrat o peníze a u toho rozkřikovali, jak je naše vláda špatná, že dopustí, aby se něco takového stalo a že kvůli vládě žije daná osoba na ulici.

I. 2. VELIKOST ÚČTU

První věc, kterou byste si měli umět „vypočítat“ ještě před tím, než se pustíte do otevření účtu u brokera, je ono slovní spojení: velikost účtu. Největším problé-

mem většiny malých spekulantů je omezený, nebo dokonce nedostatečný kapitál. Neexistuje byznys, který by bylo možné začít bez kapitálu. Pokud se rozhodnete otevřít obchod někde ve městě, bude vás to stát v začátku docela možná více peněz, než potřebujete pro samotný trading. Musíte si pronajmout prostory, ty uzpůsobit pro obchod, vybavit drahou technikou, jako jsou různé mrazicí boxy a jiné přístroje, které budete pro obchod potřebovat. Musíte se předzásobit, což vás bude stát nemálo peněz, protože zcela v začátku budou chtít všichni platit předem. Musíte si najmout prodavačku a splnit desítky různých hygienických norem, abyste vůbec mohli otevřít. Docela možná vás bude stát otevření obchodu několik stovek tisíc korun.

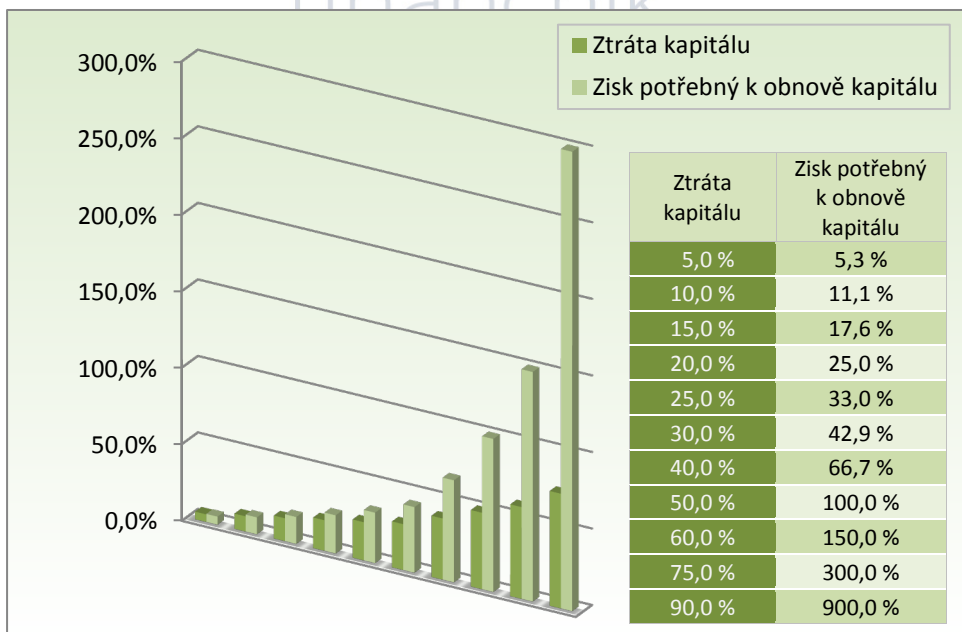
Na druhé straně můžete trading začít už s 5000 USD. Přesto však platí, že čím větší kapitál máte do začátku k dispozici, tím lépe pro vás. Vždy potřebujete rezervy nebo také „polštář“. Více peněz vám dává i větší možnosti, můžete se diverzifikovat mezi více obchodních technik a instrumentů, obchodovat menší portfolio. Můžete začít s více kontrakty, a tak budovat efektivnější money management. I když to mnozí zřejmě neradi uslyší, za nejhorší možnost, jak začít s obchodováním, považujeme otevřít si forexový účet s 500 USD a jít obchodovat mini-loty. Tomuto neříkáme seriózní byznys, ale pouze hraní si a zkoušení čehosi. Poznali jsme již obrovskou řadu traderů, ale doposud žádného, který by vydělal jmění s mini-loty nebo rozjel svou kariéru s účtem 500 USD. Máme-li být upřímní, tak většina těch, kteří začali stabilně vydělávat a stali se full-time tradery (ať už obchodují futures, akcie nebo Forex), většinou začínala s kapitálem mezi 8000–13 000 USD. To považujeme za reálný kapitál k tomu, aby bylo možné začít budovat trading jako seriózní byznys, pro seriózní příjmy, které jednoho uživí. Cokoliv pod částku 5000 USD bohužel považujeme za nedostatečné a cokoliv pod částku 2000 USD jako zbytečně strávený čas, protože s touto částkou se rozumně začít vydělávat nedá.

Dalším důležitým faktorem je, že se **vždy musí jednat o rizikový kapitál**, tj. takový, který si můžete dovolit ztratit. Stejně jako když otevíráte obchod, tak se může stát, že počáteční náklady 300 000 Kč budete muset za pár měsíců odepsat – jednalo se čistě o rizikový kapitál. Opět však jedna dobrá zpráva: Známe člověka, který si otevřel cukrárnu a do její rekonstrukce a vybavení dal 4 miliony korun. Návratnost se již po roce ukázala jako téměř nemožná. Z tohoto pohledu je trading podstatně méně rizikový – nepotřebujete žádné miliony, abyste mohli stát seriózní byznys, a s rozumným účtem se můžete udržet podstatně déle než pouhý rok, jako v případě tohoto majitele cukrárny.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: Výše kapitálu je jednou z nejčastěji podceňovaných skutečností a také jedním z častých důvodů, proč začínající obchodníci selhávají.**

Opět je to jako v jakémkoliv jiném byznysu – podkapitalizovaný podnikatel má zásadní konkurenční nevýhodu před těmi, kteří mají pro rozjezd podobného byznysu peněz dostatek. Je tedy lepší raději vzít na rok druhé zaměstnání a trochu si ještě našetřit než zkoušet začít byznys s nedostatkem peněz. Pokud tedy máte rizikový kapitál, který je dostatečný a který si i můžete dovolit ztratit, máte za sebou další velmi důležitý, a to až kriticky významný krok vpřed.

Trhy patří do skupiny tzv. zero-sum game (hra s nulovým součtem) čili ztráta jednoho účastníka trhu je ziskem jiného účastníka (držícího opačnou pozici). Je faktem, že velcí hráči, jako jsou investiční banky a hedge fondy, disponují nepoměrně větším balíkem peněz než menší individuální investoři. Vztah mezi ztrátou a ziskem potřebným na dobehnutí ztráty má exponenciální vztah, jak je naznačeno v tab. č. 1.

Tab. č. 1

Kdyby například spekulant ztratil na jediný obchod 20 % ze svého účtu na to, aby se dostal zpátky na nulu, je zapotřebí, aby vydělal 25 %, a to nepočítáme komise, slippage (skluz, tedy rozdíl mezi požadovaným a skutečně získaným plněním příkazu) a rozdíl mezi bid (představuje cenu poptávky) a ask (představuje cenu nabídky). Kdyby přišel o polovinu svého majetku, potřeboval by až 100 % na to, aby se dostal zpátky na nulu! To téměř vždycky představuje jednosměrný lístek na své vlastní dno propasti, odkud se dá jen velmi těžko vyhrabat. Právě proto je velice důležité dodržovat money management a risk management a vstupovat do trhů, na které vaše obchodní konto vystačí.

Pro velké hráče může představovat třeba i 1 milion USD jen 1 % z celého obchodního kapitálu, ale pro malé spekulanty jsou taková čísla nemyslitelná. Jeden z důvodů, který může vést k nechtěnému neúspěchu v trzích, bývá tedy velmi často nedostatečný počáteční kapitál. S jakou částkou tedy začít ideálně obchodovat a proč je tak důležité mít v začátku dostatečný kapitál?

Základními body při posuzování vhodného kapitálu do začátku obchodování by měly být odpovědi na tyto 3 otázky:

- **Jaké trhy chceme obchodovat a jaké mají tyto trhy marginy?**
- **Kolik je náš průměrný risk na 1 obchod (stanoveno na základě backtestování nebo paper tradingu)?**
- **Jakou největší sérii ztrát jsme ve svém paper tradingu nebo backtestu zažili?**

Pokud naleznete odpovědi na tyto 3 otázky, je již poměrně snadné určit, jak velký účet bude do začátku potřeba. Pojdme však všechno vzít hezky popořadě.

1. Jaké trhy chceme obchodovat a jaké mají tyto trhy marginy?

Základním předpokladem každého obchodníka musí být schopnost nikdy neexponovat v obchodech více jak 50 % svého účtu v marginech*. To tedy znamená, že pokud budeme chtít obchodovat trh, který má margin 1000 USD, nikdy bychom neměli začít takový trh obchodovat s částkou menší než 2000 USD. V případě intradenních obchodů bývají marginy většinou poloviční až třetinové – i zde však platí stejné pravidlo. Pokud například bude váš intradenní margin na

daný trh 800 USD, rozhodně byste neměli obchodovat s menším účtem než 1600 USD.

*(Margin tvoří určitou stanovenou část finanční hodnoty, která se na účtu obchodníka zablokuje při otevření obchodu, aby bylo možné pokrýt ztráty, a ochraňovat tak burzu jako celek. Je to tedy vratná záloha umožňující ovládat komoditní kontrakt. V momentě, kdy svou otevřenou pozici obchodník uzavře, bude mu záloha okamžitě a v plné výši připsána zpět na účet.)

Pokud plánujete obchodovat více trhů (nikoliv však současně), je třeba vycházet z trhu s největším marginem. Chystáte-li se obchodovat více trhů, přičemž nejdražší z nich má margin 2500 USD, neměli byste začínat s menší částkou než 5000 USD. A konečně pokud se chystáte obchodovat více trhů současně, je třeba marginy těchto trhů sečíst. Pokud například víte, že budete chtít obchodovat trhy s cukrem (Sugar) a kukuřicí (Corn), přičemž uvažujete o možnosti mít otevřené pozice i v obou trzích současně, pak je třeba sečíst marginy obou trhů, vynásobit dvěma a výsledkem je naprosto minimální výše vašeho účtu.

Nesnažte se s pravidlem dvojnásobku marginů jakkoliv polemizovat. Známe takové, kteří zmíněné pravidlo zcela ignorovali a dnes již opět chodí do zaměstnání s fixní pracovní dobou a věčně nevrlym šéfem!

Světověznámý americký obchodník Larry Williams, který v roce 1987 podruhé na světovém šampionátu „Robbins World Cup Championship“ proměnil 10 000 USD do více jak 1 100 000 USD za jediný rok a během roku pak jeho účet dosáhl dokonce neuvěřitelné 2 miliony USD, je toho názoru, že byste neměli nikdy riskovat více než 30 % svých veškerých prostředků vyčleněných pro obchodování s komoditami, protože jsou velice volatilní. Ve chvíli, kdy máte zablokováno v marginech více jak zmíněné procento, byste měli přestat otevírat další pozice úplně. Novým obchodníkům a obchodníkům s nedostačujícími zkušenostmi doporučuje snížit procento z 30 % až na 20 %. Pokud takto neposkytnete trhu více než zmíněné procento z vašeho účtu, nikdy vás trh úplně neodrovná.

Více o marginu můžete nastudovat na [Finančník.cz – shrnutí základních informací](http://Finančník.cz).

2. Kolik je náš průměrný risk na 1 obchod?

Dalším předpokladem je skutečnost, že bychom pro intradenní obchodování nikdy neměli riskovat v jediném obchodě více jak 2 % svého účtu. Pro poziční

obchodování je to max. 5 % účtu. Pokud máte na základě poctivého paper tradingu a backtestování vyzozorováno, jakou částku obvykle v průměru riskujete (každý, kdo uvažuje seriózně o tradingu, by měl mít takovou částku již dávno vyzozorovanou), pak tuto částku musíte vynásobit alespoň 50x, tj. (100 : 2 = 50). Pokud například víme, že náš průměrný risk je 100 USD, pak bychom nikdy neměli začít obchodovat s účtem menším než $100 \times 50 = 5000$ USD. Pro naše začátky by měla být 2 % dostačující. **Nikdy však nechtějte riskovat více!** Samotnému stop-lossu se budeme ještě věnovat v následujících kapitolách.

3. Jakou největší sérii ztrát jsme ve svém paper tradingu nebo backtestu zažili?

Posledním podstatným bodem při zvažování velikosti počátečního účtu je skutečnost, že vaše první obchody mohou klidně začít sérií ztrát a vy musíte být schopni takovou sérii přežít. Pokud tedy z paper tradingu a backtestu víte, že jste měli v jednom daném trhu maximálně 6 ztrát za sebou, pak je podstatné být si jist, že i po takové možné sérii budete mít dostatek prostředků na další obchodování. Z tohoto pohledu je dobré myslet na drawdown, který by neměl být větší jak **25–30 %** vašeho účtu.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: Vždy předpokládejte, že hned v začátku zažijete sérii ztrát, rovnou vaši největší sérii ztrát z paper tradingu. Vždy musíte stavět váš účet tak, aby největší ztráta v paper tradingu a backtestu nečinila více jak 30 % celkového účtu.**

Opět se nesnažte polemizovat s tímto pravidlem. Chránit se před nejhoršími možnými situacemi je základním předpokladem, jak přežít v trzích. Samozřejmě je třeba, aby se všechna 3 pravidla vzájemně podporovala. Pokud vám pravidlo 1 řekne, že na základě marginů byste měli mít účet alespoň 4000 USD, pravidlo 2 ukáže, že na základě průměrných ztrát 5000 USD, a pravidlo 3, že na základě největší série ztrát 8333 USD, pak je třeba respektovat nejvyšší potřebnou částku – tj. minimální velikost 8333 USD. Ideálně je pak vždy lepší tuto částku ještě navýšit alespoň o 15 %. Do pravidel 2 a 3 je samozřejmě důležité zakomponovat i brokerské komise. Nakonec si můžete třeba v programu Excel vytvořit tabulku a vybrat nejvhodnější trh a počáteční vklad, který budete potřebovat na otevření účtu.

Průměrný risk na jeden obchod:	Minimální velikost účtu podle procenta risku na jeden obchod:	
	1 %	2 %
\$ 100	\$ 10 000	\$ 5000
\$ 150	\$ 15 000	\$ 7500
\$ 200	\$ 20 000	\$ 10 000

Tab. č. 2 – Jedná se o obvyklý risk intradenních obchodníků a konkrétní velikost závisí na vybraném trhu a časovém rámci.

Průměrný risk na jeden obchod:	Minimální velikost účtu podle procenta risku na jeden obchod:		
	3 %	4 %	5 %
\$ 300	\$ 10 000	\$ 7500	\$ 6000
\$ 400	\$ 13 333	\$ 10 000	\$ 8000
\$ 500	\$ 16 667	\$ 12 500	\$ 10 000

Tab. č. 3 – Jedná se o obvyklý risk pozičních obchodníků v případě obchodování méně volatilních trhů.

Největší historická série ztrát (drawdown)	Minimální velikost účtu (drawdown tvoří 30 % celkového kapitálu)
\$ 2500	\$ 8333
\$ 5000	\$ 16 667
\$ 7500	\$ 25 000

Tab. č. 4 – Příkladové hodnoty maximálního drawdownu pokrývají intradenní i poziční obchodování, včetně volatilnějších trhů.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: Risk na jeden obchod přímo ovlivňuje velikost potřebného kapitálu.**

Toto je skutečný základ, ale bohužel současně i myšlenka, která začínajícím traderům uniká. Pokud budeme obchodovat např. trh TF (E-mini Russell 2000), budeme patrně obchodovat s riskem na obchod např. 125 USD včetně komisi a slippage (konkrétní částka pochopitelně závisí na obchodním přístupu). Chceme-li riskovat 2 % účtu, budeme potřebovat účet nejméně 6250 USD (plus rezervu). Pokud budeme obchodovat například trh NQ (E-mini Nasdaq) vystačíme si se stop-lossem např. 45 USD, včetně komise a slippage, tj. účet nám bude stačit 2250 USD (plus rezerva). Výši potřebného kapitálu přímo kontrolujeme riskem, se kterým obchodujeme. Risk přitom můžeme jako jedinou proměnnou řídit.

(Poznámka: Pokud stále nemáte jasno v některých základních pojmech, jako například bid, ask apod., doporučujeme studium na Finančník.cz – Wiki.)

I. 3. FINANČNÍ REZERVY

Představte si, že pracujete pro firmu, která vás dobře platí a v níž vás i pracovat baví – fajn kolektiv, skvělá a zábavná práce, zkrátka a dobře „ideální“ zaměstnání. Firma má však jedinou chybičku, a sice že je momentálně kvůli vysoké konkurenci a složitému získávání nových klientů závislá na jediném klientovi. Tento klient může kdykoliv ukončit smlouvu a celá firma, pro kterou pracujete, se tedy může dostat do vážných problémů, při kterých by pravděpodobně došlo i k propouštění. O této skutečnosti moc dobře víte, a tudíž by bylo dobré se na ni také patřičně připravit.

Pokud bychom byli osoba naivní a nezodpovědná, zřejmě bychom si s daným faktem příliš hlavu nedělali a raději bychom si nalhávali, že „ono to nějak dopadne“, „firma nás určitě na holičkách nenechá“, „naše vláda přece nedopustí, aby se nám stalo něco hrozného“. Nepříjemnosti přitom mohou přijít velmi snadno – nikdo vám negarantuje, že to nebudete právě vy, kdo by byl mezi prvními propuštěnými, a už vůbec nikdo negarantuje, že byste hned našli novou práci. Může tedy dojít i k několikaměsíčnímu výpadku příjmu a my si můžeme sáhnout skutečně na dno a poznat, co je to být zcela bez peněz, ale přitom muset stále platit složenky, leasingy a hypotéky.

V podobných případech by tedy bylo lepší se na možné situace trochu lépe připravit (což bychom měli i v případě, že naše práce je zdánlivě daleko jistější, než si myslíme, a že naše firma má mnoho klientů – ani to neznamená, že nemůžeme být propuštěni). Nejlepší způsob, jak se na něco podobného připravit, je jednoduchý – **snažit se z každého platu ukládat trochu bokem a tvořit si rezervy**. Třeba i za cenu, že omezíme kouření a jiné zlovyky. Ideálně bychom měli mít rezervu alespoň na 3–6 měsíců. Pokud by se stalo něco skutečně zlého a nenadálého (a bohužel se takové věci stávají dnes a denně), nebyli bychom ještě stále vystaveni tak silnému tlaku, byli bychom schopni jednat a rozmýšlet s čistější hlavou. Rezerva a její rozdělení na několik měsíců dopředu je rozhodně velmi dobrá věc.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: Rezervy jsou třeba a ještě nikdy nikdo neprohloupil tím, že se rozumně připravil předem na časy, kdy by mohl být bez příjmů a kdy by se mu nemuselo příliš dařit.**

Naprostou stejnou úvahu je však nutné přenést do tradingu. V tradingu si musíme uvědomit, že ne zdaleka každý měsíc budete mít ziskový. Můžete být například intradenní obchodník a mít 10 měsíců z 12 v roce ziskových, můžete být opční obchodník a mít 9 měsíců z 12 ziskových nebo můžete být poziční obchodník a inkasovat díky dlouhodobějšímu držení pozic své profity i jednou za X měsíců. Ve všech těchto případech bychom potřebovali nějakou rezervu, aby v případě, kdy nastane nejhorší možná situace, náš účet stále příliš neutrpěl. K představě o našich nejhorších variantách slouží backtesty, které nám ukazují, kolik přibližně v minulosti mohlo nastat ztrátových měsíců za sebou a jaká nejhorší ztráta by v měsíci mohla nastat, bez toho aniž bychom riskovali skutečné peníze. Od nejhorších možných variant bychom se vždy odpíchнули a začali na nich stavět svůj plán rozdělení kapitálu.

Začněme například opčním obchodováním. Naše opční strategie Iron Condor obchodujeme každý měsíc. Víme tedy, že uděláme 12 obchodů za rok. Řekněme dále, že si na tuto strategii z našeho účtu vyčleníme 60 000 USD. Zprvč víme, že dle backtestů můžeme reálně utrpět i 5–6 ztrátových měsíců po sobě. Během takové doby bychom neradi přišli o více jak 25 % našeho kapitálu, protože větší pokles už by nám byl psychicky nepříjemný. Nyní si tedy řekneme, že pokud 6 ztrátových měsíců může představovat maximálně 25% pokles našeho aktuálního kapitálu, pak to znamená, že si můžeme během 6 měsíců dovolit ztratit maximálně 15 000 USD. To tedy znamená, že si na 1 měsíc můžeme dovolit riskovat maximálně $15\,000 : 6 = 2\,500$ USD. Pokud na jeden Iron Condor riskujeme větší-

nou 200 USD, znamená to, že každý měsíc si můžeme dovolit obchodovat přibližně 12 pozic. Tímto způsobem si tedy náš kapitál trochu „předrozdělíme“. Nadefinujeme si risk tak, abychom věděli, že když přijde velmi špatné období (tj. pro porovnání právě období, kdy bychom v běžném životě byli X měsíců bez práce), tak přijdeme v nejhorším přibližně o 25 % kapitálu, což je pro nás psychicky stále unosné – stále budeme schopni pokračovat bez zbytečného „zatemnění mysli“.

Tím, že jsme si definovali risk 2500 USD na měsíc, jsme navíc udělali ještě jednu věc: Definovali jsme si, že abychom ztratili celý kapitál, museli bychom bez přestání ztrácet měsíc co měsíc v kuse po dobu celých dvou let. To je v případě strategie Iron Condor poměrně dost nereálné, takže při takto rozumně rozděleném kapitálu se můžeme cítit docela jistí v tom, že s touto strategií zde budeme ještě hodně dlouho – dle všeho mnoho a mnoho let. Že během té doby budeme muset projít složitějšími obdobími, je jiná věc, ale právě proto máme celý náš tradingový byznys diverzifikovaný dalšími strategiemi a metodami, abychom ideálně v součtu vytvořili nějaký zisk naprosto každý měsíc.

Vždy nejprve svou strategii důkladně backtestujte, abyste věděli, co nejhoršího vás může potkat. Celou nejhorší možnou situaci (a možná ještě o kousek horší) si pak postavte do kontextu s vaším obchodním kapitálem a určete si svůj risk na obchod tak, abyste v případě nejhorší situace (a raději ještě trochu horší) přišli jen o takovou část kapitálu, která vás psychicky a finančně nezruinuje a umožní vám dále bez větších problémů obchodovat. Maximálně však 25–30 % z vašeho účtu.

I. 4. NÁKLADY NA TRADING

Jak už jsme si ukázali, pojem money management a risk management je poměrně dost široký. Není nikde v žádné příručce definováno, co přesně by měl obsahovat, proto každý jednotlivec může chápat hranice toho, co vše money management ještě zahrnuje, trochu jinak. Osobně chápeme jako další součást money managementu celkové náklady na tento byznys. Ten není zadarmo – a nemáme na mysli přirozené ztráty, které jsou nedílnou součástí každého obchodního systému (žádný byznys na světě nefunguje tak, že by pouze generoval profity, aniž by tu a tam utrpěl nějakou ztrátu v jakékoliv podobě). Máme daleko spíše na mysli přirozené výdaje, které je třeba zahrnout do celkové cash flow.

Nejdříve bychom se rádi pozastavili nad pojmem „komise“. Tu a tam se nestačíme divit, jak někteří obchodníci jdou intradenně obchodovat s komisemi 25–30 USD/round turn (RT). (Tato komise se účtuje většinou za kompletně provedený obchod – tzn. vstup do pozice i výstup z pozice. Někteří brokeri účtují na dvě části – polovinu RT komise již při vstupu do trhu, druhou polovinu pak při výstupu z trhu.)

Tito obchodníci buď neumějí moc počítat, nebo si nedají práci nalézt lepší nabídku (sami obchodujeme intradenně za 4 USD/RT). Pojdme tedy k těm počtům. Řekněme, že obchodujeme systém, který má průměrný zisk na obchod 50 USD. Každý měsíc uděláme 60 obchodů, takže by se dalo říci, že takový systém vydělá průměrně 3000 USD na kontrakt za měsíc (podobných výsledků můžete po určitém čase a zkušenostech dosáhnout například se [systémem FinWin](#)). Pokud bychom zvažovali obchodování s 10 kontrakty, tak můžeme hovořit o příjmu 30 000 USD za měsíc. Jenže do této částky jsme nezapočítali naše měsíční náklady na tento byznys.

Máme tu komise, které jsou zkrátka a dobře nákladem, a to ať chceme, či nikoliv. Pokud bychom intradenně obchodovali za komisi 25 USD/RT, pak při 60 obchodech měsíčně po 10 kontraktech zaplatíme celkem 15 000 USD. Do toho započítáme další měsíční náklady na náš byznys: data (např. eSignal) za 135 USD, internetové připojení (zálohované) 100 USD, odběr různých časopisů o tradingu pro další vzdělávání 100 USD, občasná platba IT specialistovi za různé servisní práce na počítačích 100 USD, účetní 100 USD. Z našich 30 000 USD za měsíc tedy nakonec zbylo 14 465 USD. Náš broker by přitom vydělal při poplatcích 25 USD/RT celých 15 000 USD, tj. více než my, a to za nulovou práci. V tomto ohledu tedy náš money management z pohledu nákladů nevidíme jako příliš efektivní a rozhodně bychom se snažili snížit komise alespoň na 5 USD. Tím by naše celkové náklady byly 3 535 USD, a zbylo by nám tak 26 465 USD. To je poměrně zásadní rozdíl!

Někteří lidé říkají, že raději platí 25 USD na komisích pro pocit podpory, avšak i při obchodování pouhých 2 kontraktů může rozdíl v příjmu činit celých 2400 USD čili nějakých 36 000 Kč. Přitom už za poloviční částku si můžete najmout tlumočnicka pomalu na plný úvazek. Platit tedy takto nesmyslné komise chápeme jako jedno z dalších porušení pravidel money managementu, neboť účelem money managementu je ochránit nás před zbytečnými finančními nebezpečími – a nekřesťanské komise vidíme jako jedno z nich. (Občas by s tím měli

počítat i forexoví obchodníci, protože při troše zdravého selského rozumu člověk poměrně rychle zjistí, že je Forex proti například E-mini v mnoha ohledech kolikrát dražší; buďte si jisti, že to, co je zdánlivě zadarmo, si od vás někdo nechá sakramentsky dobře zaplatit někde jinde.)

Jak už jste si všimli, jsou zde i další nezbytné náklady, a i ty by měly být úměrné tomu, co vyděláváte.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: Vaše celkové náklady by neměly činit více jak 15–20 % vašich příjmů.**

Pokud tedy vyděláváme zatím jen 1000 USD měsíčně, na veškeré záležitosti kolem (včetně komisí) by nemělo jít více jak 150–200 USD, tj. musíme se často spojit i s horším servisem různých služeb (např. data nebo software), pokud chceme mít z tradingu stále byznys, jehož účelem je především vydělávat. Samozřejmě jiná situace nastává v momentě, kdy již vyděláváme 30 000 USD měsíčně, můžeme na veškeré věci kolem tradingu vynaložit každý měsíc například 6000 USD, a to je částka, při které si i po odečtení nákladů spojené s komisemi můžeme klidně najmout asistenta, který se bude starat o nejrůznější záležitosti atd. Bohužel s podobnými náklady musíme počítat i v měsících, kdy nic nevyděláme, takže není od věci každý měsíc vyčlenit z našich celkových zisků určitou rezervu na placení všech nutných nákladů pro příští **2–3 měsíce**. Není to nic nutného, ale chápeme to jako další dimenzi, ve které se dají řídit peníze v tomto celkovém byznysu. Jsme přesvědčeni, že čím detailnější a podrobnější přehled v příjmech a výdajích máme, tím efektivnější můžeme celkově být.

Začínající tradeři by měli podobně uvažovat i u pořízení drahého softwaru do začátku. Skutečně takový potřebujete? Dokážete jej již brzy využít tak, aby se vám zaplatil? Bude celá záležitost rychle rentabilní? Známe obchodníky, kteří své opční obchodování začali nákupem softwaru za 4000 USD, přitom jejich počáteční kapitál činil pouze 5000 USD. To tedy znamená, že při zhodnocení 40 % ročně bude takovému jedinci trvat minimálně 2 roky, než počáteční investici splatí, jelikož se však jedná o nováčka, tak daleko spíše 3 roky. Obdobné investice jsou v začátcích zbytečný luxus. Samozřejmě tento byznys není zadarmo a není v žádném případě možné chtít vše zadarmo (naopak pokud chceme alespoň trochu slušnější zázemí, tak je naprosto zásadní s rozumnými měsíčními výdaji počítat, jinak ani nemá cenu se do tradingu pouštět), avšak pořizování záležitostí v ceně 50 000 Kč a více chápeme jako smysluplnou v momentě, kdy jsme si doce-

la jistí, že na ni dokážeme vydělat tradingem zpět maximálně za 3–4 měsíce. Jsou tradeři, kteří například počítají průměrný zisk na obchod již po odečtení komisí, což je rozhodně také naprosto v pořádku. Přesto není od věci se tu a tam podívat, jaké jsou naše celkové náklady na celý byznys. Přece jen hledět na podobná čísla z trochu větší perspektivy není nikdy na škodu.

II. 1. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VĚC VE VAŠEM OBCHODOVÁNÍ

Začneme zcela jinak. Jesse Livermore, akciový spekulant považovaný většinou profesionálních obchodníků za největšího spekulanta-génia všech dob, opakovaně dokázal doslova během několika týdnů vydělat multimilionové jmění. Co je však daleko více zarážející, je skutečnost, že stejné jmění dokázal prodělat doslova během pár hodin! A tak tento velikán – možná největší z největších – nakonec zemřel v chudobě a obrovských dlužích. Jak je to možné? Jesse Livermore ve svém obchodování prakticky nikdy nepoužíval stop-loss. Jesse Livermore obchodoval výhradně „na jistotu“. O každém obchodě, do kterého se kdy pustil, byl natolik přesvědčený, a většinou se jeho přesvědčení potvrdilo, že se velmi často ani v myšlenkách neobtěžoval přemýšlet o nějaké krajní hranici, při které by dobrovolně inkasoval ztrátu, a smířil se tak s realitou, že v daný moment nejde trh tím „správným“ směrem (velmi často trh tímto směrem šel až mnohem později, než Jesse Livermore předvídal – jeho problém téměř nikdy nebyl v přesvědčení směru trhu, ale spíše ve správném načasování). A právě tím, že neměl Jesse Livermore nikdy žádnou krajní hranici neboli stop-loss, jeho ztráty mohly narůst do rozměrů, kdy se pro něho staly osudovými.

- ✓ **ZAPAMATUJTE SI: STOP-LOSS je předem definovaná krajní hranice, při které dobrovolně inkasujeme malou ztrátu dříve, než se taková rozroste do ztráty obří.**

Vryjte si to hluboko do paměti, napište na lísteček a ten dejte nad počítač a nikdy na toto pravidlo nezapomínejte. Opakujte ho pořád dokola, protože jen díky stop-lossu můžete řídit tento zdánlivě neřiditelný boj v trzích. Pokaždé když budete přemýšlet na vstup do obchodu, si zároveň musíte vybavit i váš stop-loss. Musíte to dělat podvědomě jako cokoliv jiného, například že zhasnete světlo, když odcházíte pryč z domu. Bez stop-lossu by **NIKDO** neměl ani na okamžik uvažovat o obchodování, a ať mu je obchodník Jesse Livermore odstrašujícím příkladem. A proto tedy nikdy ani na vteřinu nepomýšlejte na to, že byste kdy obchodovali bez předem definovaného stop-lossu!

Pojďme si nyní demonstrovat stop-loss a jeho použití na názorném příkladu. Řekněme, že jsme právě dostali skvělý vstupní signál v trhu E-mini Nasdaq-100.

Trh právě prolomil silnou support and resistance (S/R) bariéru a zamířil směrem dolů:

Graf č. 1

Jelikož se jedná o průlom silné S/R bariéry, trh už neměl sílu a vytvořil nižší high a obchodní systém nám ukazuje signál k prodeji. Předpokládáme, že by mohl trh i nadále pokračovat směrem dolů, a tak zadáme příkaz na vstup do krátké pozice (SELL) pod low posledního obchodního dne. V tento moment bychom však měli být zároveň i maximálně obezřetní a položit si otázku: Co budeme dělat, pokud trh bude pokračovat našim předpokládaným směrem, my budeme exekurovaní, ale trh se záhy otočí proti nám a bude pokračovat směrem nahoru?

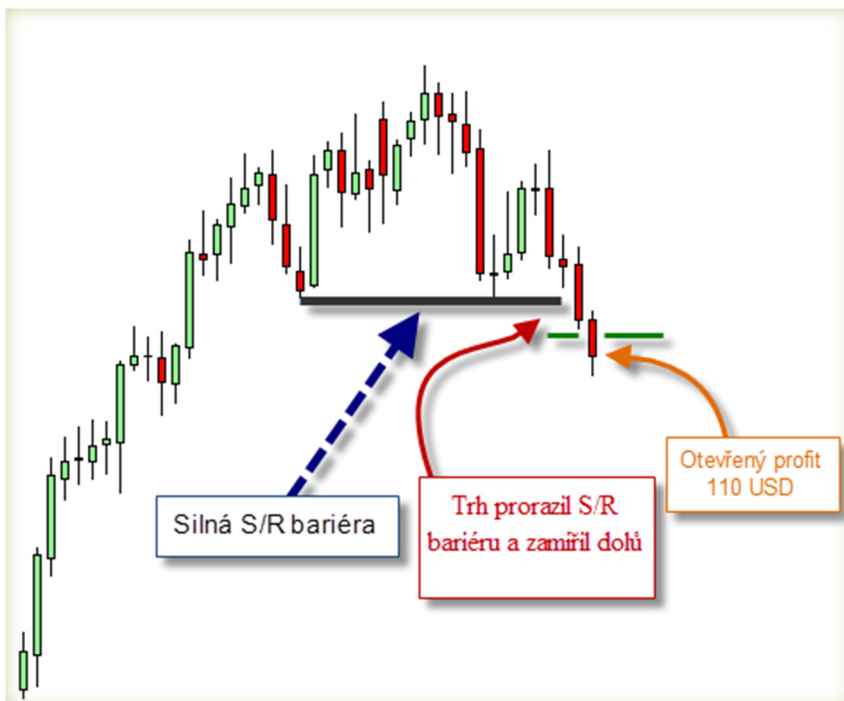
V takovém případě bychom čelili možnosti neomezených ztrát. Proto je třeba se již od samého začátku proti těmto možným ztrátám chránit, a to právě tím, že spolu s příkazem k vstupu do krátké pozice pošleme našemu brokerovi zároveň i pokyn zadat do trhu v případě exekuce i stop-loss neboli nákupní příkaz, který by nás včas dostal ven ze ztrátové pozice. Velikost stop-lossu bychom pak stanovili např. těsně nad S/R bariéru:

Graf č. 2 – Konkrétní umístění stop-lossu vychází z jednotlivých obchodních systémů.

www.financnik.cz

V tuto chvíli jsme tedy chránění proti možnosti, že se trh otočí proti nám, a proti možnosti neomezených ztrát. Pojdme ale dál. Jak jsme předpokládali, tak se i stalo, a my jsme tak byli exekuoováni hned následující den do jedné krátké (short) pozice. A tak následující den jsme tedy v mírném otevřeném profitu 110 USD a vše se odvíjí, jak má:

Graf č. 3

Trh si však následující den svůj původní směr dolů rozmyslel a rozhodl se vyrazit směrem nahoru. My jsme tedy již za krátkou dobu vyřazení z trhu. Trh protnul náš stop-loss a zanechal nás napospas se ztrátou 130 USD (+ brokerská komise). Jaké jsou nyní naše pocity? Vztek, zklamání, frustrace? Ani náhodou! Zapomeňte na něco takového a s chladnou hlavou přijměte tuto drobnou ztrátu:

Graf č. 4

Hned v následujících několika dnech se totiž ukáže, jak veliké mohly skutečně ztráty být! Vidíte? 1915 USD (a možná i mnohem větší) ztráta v případě, že bychom nedokázali s chladnou hlavou předem posadit do trhu ochranu ve formě stop-lossu a s klidem inkasovat minimální ztrátu 130 USD v momentě, kdy se trh otočil proti nám. Co je taková ztráta proti 1915 USD, o které jsme mohli přijít jen o pár dnů později kvůli naší tvrdohlavosti a neschopnosti použít stop-loss!:

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.